

Seat No. : _____

MA-II-106

April-2007

Political Science

India's Foreign Policy

Paper-VIII(A)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

૧. વિદેશ નીતિ એટલે શું તેની વ્યાખ્યા આપી તેના અભ્યાસ માટેના કોઈ પણ બે મુખ્ય અભિગમોની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો.
૨. સ્વાતંત્ર્ય પશ્ચાતની ભારતની વિદેશ નીતિને પ્રભાવી કરનારા મુખ્ય હેતુઓ અને સિદ્ધાંતોનું આલેખન કરો.
૩. ભારતની વિદેશ નીતિના ઘડતરમાં સંકળાયેલી મુખ્ય સંસ્થાઓ અને ઘટકોની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
૪. ૧૯૪૭થી ૧૯૭૨ના ગાળા દરમિયાનના ભારત પાકિસ્તાન સંબંધોના મુખ્ય પરિમાણો વર્ણવો.
૫. ભારત અને ચીન વચ્ચેના સંબંધોમાં વિવાદના મુખ્ય મુદ્દાઓ આલેખો.
૬. માનવ અધિકારના પ્રશ્ને ભારતની વિદેશ નીતિનો અભિગમ કેવો રહ્યો છે તેની ચર્ચા કરો.
૭. ઐતિહાસિક, ભૌગોલિક અને સાંસ્કૃતિક પરિબળો ભારતની વિદેશનીતિના ઘડતર પર કેવો પ્રભાવ પાડે છે તે દર્શાવો.
૮. આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રણાલી અને પ્રાદેશિક સલામતી ભારતની વિદેશ નીતિને કઈ રીતે અસર કરે છે તેની સમીક્ષા કરો.
૯. શસ્ત્ર નિયંત્રણ અને નિ:શસ્ત્રીકરણ પર ભારતના પરિપ્રેક્ષ્યની સ્પષ્ટતા કરો.
૧૦. શીતયુદ્ધના અંત બાદ ભારતની વિદેશ નીતિમાં કયા પ્રકારનાં પરિવર્તનો આવ્યાં છે તેની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો.

Seat No. : _____

MA-II-106
April-2007
Political Science
India's Foreign Policy
Paper-VIII(A)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

1. Define foreign policy and critically discuss any two approaches to its study.
2. Enumerate the key objectives and principles that have shaped India's foreign policy since Independence.
3. Discuss in detail the major institutions and organs involved in the making of India's foreign policy.
4. Describe the major dimensions of relations between India and Pakistan from 1947 to 1972.
5. Outline the major disputes in relations between India and China.
6. Discuss India's approach towards issues of human rights.
7. Demonstrate how the historical, geographical and cultural factors influence the making of India's foreign policy.
8. Discuss the impact of international system and regional security on India's foreign policy.
9. Clarify India's perspective on arms control and disarmament.
10. Critically analyze the changes in India's foreign policy after the end of the cold war.